

Nota reserves en voorzieningen 2004

Inleiding

In september 2000 (voordracht 71) heeft voor het laatst een doorlichting plaatsgevonden van de provinciale fondsen, reserves en voorzieningen. Na deze doorlichting kennen wij vijf algemene reserves, dertien bestemmingsreserves en vier voorzieningen.

In de Memorie van Antwoord bij de programmabegroting 2004 hebben wij u geïnformeerd over ons besluit om de reserves en voorzieningen door te lichten. Daarvoor zijn twee aanleidingen. Op de eerste plaats bevat het op 1 februari 2004 in werking getreden Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (Bbv) nieuwe voorschriften voor reserves en voorzieningen. Op de tweede plaats bevat het Collegeprogramma de bepaling dat indien bij de uitvoering van regulier beleid aan het einde van het begrotingsjaar middelen niet tot besteding zijn gekomen, deze middelen terugvloeien naar de saldireserve van de provincie.

Op dit moment worden veel fondsen (reserves) gebruikt om gelden voor politiek wenselijke doelen te reserveren. Met deze gelden voeren wij actief beleid om deze doelen te realiseren. Het reserveren van gelden voor specifieke beleidsdoelen staat echter een integrale afweging van nieuwe provinciale prioriteiten in de weg. Bij een betere planning van de uitgaven en een realistischer inschatting van de uitvoerbaarheid van het voorgenomen beleid zal het mogelijk moeten zijn de uitgaven van de diverse sectoren te dekken uit een begrotingspost, zonder dat hiervoor een fonds (reserve) gebruikt wordt. Een reserve dient dan voornamelijk om te sparen voor een specifiek doel, dat geen deel uitmaakt van het reguliere beleid. Het reguliere beleid zal dan dus in de begroting tot uiting moeten komen. In het collegeprogramma is voor dit uitgangspunt gekozen.

Op 17 januari 2003 zag een circulaire het licht waarin het nieuwe Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (Bbv) werd gepubliceerd, dat op 1 januari 2004 in werking treedt. Dit besluit vervangt het oude Comptabiliteitsbesluit van 1995.

De door ons gehanteerde indeling in fondsen, reserves en voorzieningen is door dit besluit in één klap verouderd geraakt, vandaar dat wij u nu een nieuwe indeling aanbieden.

Eenvoudig gezegd noopt het nieuwe Bbv ons te komen tot een ontvlechting van potten die dienen ter financiering van verplichtingen en potten voor het vervullen van eigen beleidswensen.

Het Bbv onderscheidt reserves naar

- *a. de algemene reserve*
- *b. bestemmingsreserves die dienen om ongewenste schommelingen op te vangen in de tarieven die aan derden in rekening gebracht worden, maar niet specifiek besteed hoeven te worden*
- *c. overige bestemmingsreserves.*

Een bestemmingsreserve onderscheidt zich van de algemene reserve doordat PS aan de bestemmingsreserve een bepaalde bestemming hebben gegeven.

Het onder b genoemde type bestemmingsreserve kennen wij in onze provincie thans niet.

Ten aanzien van voorzieningen bepaalt het Bbv dat zij worden gevormd wegens:

- a. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is doch redelijkerwijs te schatten;*
- b. op de balansdatum bestaande risico's terzake van bepaalde verwachte verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;*
- c. kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening*

strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.

Het onderscheid voorzieningen - bestemmingsreserves is van belang omdat voorzieningen vreemd vermogen zijn en reserves eigen vermogen. Met andere woorden: een voorziening vloeit voort uit een rechtsverhouding en aan voorzieningen kleeft een verplichting. De aanwending van reserves is vrijblijvender omdat PS een besluit kunnen nemen over een andere aanwending. Het besluit tot aanwending is geen verplichting, maar heeft het karakter van zelfbinding.

Een bestemmingsreserve zal dus dikwijls het karakter hebben van een spaarpot voor in de toekomst liggende uitgaven. Daarnaast kan een bestemmingsreserve dienen ter dekking van de kapitaallasten van activa die reeds in ons bezit zijn. Het veranderen van de bestemming van deze laatste categorie zal minder eenvoudig kunnen plaatsvinden, omdat dit gevolgen heeft voor de exploitatie.

Tot voorzieningen worden door het Bbv ook gerekend van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden, hoewel dit strikt genomen geen verplichting is.

Het Bbv verbiedt rentetoevoegingen aan voorzieningen. In het geval dat de doelluitkering een verplichte toevoeging voorschrijft gelijk aan de rentevoet, geldt dit niet als een rentetoevoeging, maar als een toevoeging om de voorziening op peil te houden.

Bij ons voorstel tot een nieuwe indeling hebben wij ons gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

1. Het bepaalde in de Provinciewet dat PS jaarlijks voor alle taken en activiteiten op de begroting de bedragen brengen die zij daarvoor beschikbaar stellen.
2. Het uitgangspunt dat in het collegeprogramma bij het financiële kader onder punt 9 is opgenomen: "Indien bij de uitvoering van regulier beleid aan het einde van het begrotingsjaar middelen niet tot besteding zijn gekomen, vloeien deze middelen terug naar de saldireserve van de provincie."
3. Het beginsel dat ieder jaar zijn eigen lasten draagt. Artikel 4.6 van de nieuwe Verordening financieel beheer 2004 luidt: "Op de balanspost crediteuren worden aan het einde van het dienstjaar slechts bedragen opgenomen voor zover er per 31 december verplichtingen zijn aangegaan, en deze verplichtingen verband houden met een aan het dienstjaar toe te rekenen prestatie". Dit betekent dat aangegane verplichtingen ten aanzien van langlopende (meerjarige) projecten niet via de balanspost crediteuren kunnen worden afgewikkeld, maar via een bestemmingsreserve.

Het gevolg van deze uitgangspunten moet zijn dat voor zover een reserve (of fonds) dient ter dekking van regulier beleid dit in het vervolg door middel van een normale begrotingspost begroot moet worden, tenzij er sprake is van langlopende verplichtingen. De dekking van die begrotingspost dient dan uit de reguliere dekkingsmiddelen te komen, opdat een integrale afweging gemaakt kan worden.

Een en ander zal naar verwachting leiden tot een betere planning van de uitgaven, en tot een betere afweging van prioriteiten.

Uit het systeem van het Bbv vloeit voort dat voor het instellen van een voorziening geen speciaal besluit vereist is - door het vaststellen van de jaarrekening met balans bestaat de voorziening immers - maar voor het instellen van een bestemmingsreserve is een besluit van PS nodig, waarbij een bepaalde bestemming aan de reserve gegeven wordt.

Het Bbv schrijft dwingend voor een verdeling van de reserves in een algemene reserve en in bestemmingsreserves. In ons oude systeem kenden wij reserves die als algemene reserve

gelden, maar die niet gerekend kunnen worden tot de vrij te besteden reserves. Zo ligt het eigen kapitaal vast in deelnemingen, en zijn ook ten aanzien van de UNA middelen afspraken gemaakt over de besteding ervan. Die afspraken zijn echter niet specifiek genoeg om te concluderen dat er een bestemmingsreserve is. Ook is de risicoreserve grondbeleid, ingesteld bij besluit van uw staten van 10 december 2001 - en bedoeld om mogelijke verliezen op te vangen in het grondbeleid - niet aan te merken als een bestemmingsreserve.

Overigens bestaat binnen de voorschriften van het Bbv de mogelijkheid om de algemene reserve uit verschillende compartimenten te laten bestaan. Daardoor blijft het mogelijk om bij de opbouw van de algemene reserve bepaalde bedragen te etiketteren, zonder dat er van een bestemmingsreserve sprake is. In artikel 3.1 van de door uw staten op 19 april jl. vastgestelde nieuwe Verordening financieel beheer treft u een regeling hiervoor aan.

Hierna volgt een bespreking van de bestaande reserves (ook wel fondsen genoemd) en voorzieningen. Wij geven eerst een samenvatting van onze voorstellen en de financiële consequenties daarvan.

Samenvatting

1. de algemene reserve bestaat uit de saldireserve, de reserve eigen kapitaal, de reserve grondbeleid, de reserve uitgestelde intenties en het UNA-compartiment. De omvang van de saldireserve is tenminste 15% van de structurele algemene dekkingsmiddelen. Dit is al geregeld in de in april door uw staten vastgestelde Verordening financieel beheer Noord-Holland 2004.
2. de Egalisatiereserve algemene dekkingsmiddelen wordt met terugwerkende kracht per 1 januari 2004 opgeheven. Het saldo (€ 6,9 mln) wordt gestort in een voorziening voor de kosten van de reorganisatie.
3. de bestemmingsreserves voor ontwikkelingssamenwerking, kleine infrastructuur, natuur- en landschapsbescherming, ontwikkeling openluchtrecreatie, monumentenrestauraties en stedelijke vernieuwing blijven bestaan, met name ten behoeve van de afwikkeling van meerjarige verplichtingen.
4. opgeheven worden (m.i.v. 2005) het Provinciaal mobiliteitsfonds, het Fonds bodemsanering, het Provinciaal afvalstoffenfonds, het Fonds compensatie natuur-, landschaps- en recreatiewaarden, het Fonds Economische ontwikkeling, het Fonds verbetering agrarische structuur en de Reserve ouderenvoorziening. De ten laste van deze fondsen komende provinciale reguliere uitgaven voor bodemsanering, Economische agenda 2004-2007, kusttoerisme en verbetering agrarische structuur lopen voortaan via een begrotingspost. Uit het Fonds bodemsanering (€ 0,7 mln), het Provinciaal afvalstoffenfonds (€ 3,5 mln), het Fonds compensatie natuur-, landschaps- en recreatiewaarden (€ 142.900) het Fonds verbetering agrarische structuur (€ 219.600) en de Reserve ouderenvoorziening (€ 2.7 mln) valt totaal € 7.229.400 vrij.
5. ingesteld worden vier nieuwe bestemmingsreserves voor openbaar vervoer (nu onderdeel van het Provinciaal mobiliteitsfonds), cofinanciering Europese projecten en herstructurering van bedrijventerreinen (beiden nu onderdeel van Fonds economische ontwikkeling) en voor de afwikkeling van meerjarige verplichtingen uit de opgeheven fondsen (PAF, Reserve ouderenvoorziening e.d.).
6. de van derden ontvangen middelen die nu deel uitmaken van de huidige reserves en specifiek moeten worden besteed worden opgenomen in zes nieuwe voorzieningen (GDU/IBDV, rijksbijdrage openbaar vervoer, bodemsanering, soortenbescherming, Europese projecten en stedelijke vernieuwing).
7. de verplichtingen van de provincie i.h.k.v. het Convenant Mainport en Groen (€ 1,04 mln) worden opgenomen in een voorziening.

8. de voorziening stadsverwarming Purmerend en de voorziening verlofsparen en arbeidsmarkttoelagen blijven gehandhaafd.
9. de voorziening contractbeheer UNA wordt opgeheven.

Financiële consequenties

De financiële consequenties van de doorlichting en onze voorstellen zijn als volgt.

- als gevolg van opheffing van vijf reserves valt er een bedrag van € 7.229.400,- vrij ten gunste van de algemene reserve;
- een bedrag van € 196.000,- van de Reserve ontwikkelingssamenwerking valt vrij ten gunste van de algemene reserve;

Deze bedragen (totaal € 7.425.400,-) zijn verwerkt in het Voorjaarsbericht 2004, dat separaat aan uw staten voorligt.

- eveneens bij Voorjaarsbericht 2004 stellen wij u voor het onlangs vrijgevallen bedrag in het kader van de afwikkeling van de verkoop van NV UNA van circa € 107 miljoen toe te voegen aan het UNA-compartiment van de algemene reserve.
- wij zullen de ten laste van de overige reserves opgenomen verplichtingen en geormerkte bedragen doorlichten op hardheid. Voor zover er middelen kunnen vrijvallen zullen wij dit meenemen in het Najaarsbericht 2004.
- per 31 december 2004 vallen de nog niet bestede middelen voor klein onderhoud van wegen en vaarwegen uit het Provinciaal mobiliteitsfonds vrij ten gunste van de algemene reserve. Voor zover hiervan sprake zal zijn, wordt dit verwerkt in de jaarrekening 2004.
- Indien bij de uitvoering van regulier beleid ten laste van reserves aan het einde van het begrotingsjaar middelen niet tot besteding of verplichting zijn gekomen, vloeien deze middelen voortaan terug naar de saldireserve van de provincie (zie Collegeprogramma).

1. Voorziening uitgestelde intenties (VUI)

De tot nu toe gehanteerde Voorziening Uitgestelde Intenties (VUI) had als doel de overheveling van geormerkte incidentele bedragen tussen dienstjaren met een maximum van drie jaar. Deze faciliteit gold slechts voor incidentele bedragen, dus niet voor onderuitputting op een structurele begrotingspost. Als beleidsintenties die ten laste van een begrotingspost gebracht zouden worden niet waren gerealiseerd bood deze voorziening een dekkingsmiddel voor uitgaven ten behoeve van die beleidsintentie ten laste van een later begrotingsjaar. Bij het voorjaarsbericht werden deze bedragen dan weer als begrotingspost geraamd. Het oude systeem gaf onvoldoende prikkels voor een goede planning: de gevolgen van een tekortschietende planning werden voor een periode van drie jaar afgedekt.

Onder de werking van het Bbv zou de VUI een reserve moeten zijn, zij het dat het geen bestemmingsreserve kan zijn, omdat hiervoor vereist is dat PS een bestemming moet vaststellen. Volgens de nieuwe Verordening financieel beheer 2004 is binnen de Algemene reserve een compartiment opgenomen waarin middelen opgenomen kunnen worden voor bestuurlijk geaccordeerde eenmalige beleidsvoornemens die, als gevolg van exogene factoren, niet tot uitvoering zijn gekomen in het begrotingsjaar waarin de uitgave geraamd is. Middelen zullen maximaal een jaar op deze wijze gereserveerd kunnen blijven. In de nieuwe Verordening financieel beheer 2004 is een bepaling opgenomen (artikel 4.3, tweede lid) waarin GS de bevoegdheid krijgen ten laste van dit compartiment van de algemene reserve uitgaven te doen tot de hoogte van het aanvankelijk geraamd bedrag. Dit houdt in dat de bedragen niet opnieuw in het voorjaarsbericht geraamd hoeven te worden. Wij verwachten dat deze methodiek een positief effect zal hebben op de accuratesse van de planning.

2. Saldireserve

Ingevolge artikel 7 juncto artikel 8 van de (oude) Verordening financieel beheer 2003 was dit een algemene vrije reserve die een buffer vormt voor financiële tegenvallers van een omvang die niet binnen de jaarlijkse begroting is op te vangen. Ook onder de werking van het Bbv blijft dit een algemene reserve.

In de oude Verordening financieel beheer was bepaald dat de minimum omvang van deze reserve 10% bedraagt van de structurele algemene dekkingsmiddelen (dit zijn de uitkering uit het provinciefonds, de opcenten motorrijtuigenbelasting, het (netto)renteresultaat en de dividenduitkeringen). Onze voorstellen ten aanzien van de reserves (zie hieronder) leiden tot een verhoging van de saldireserve, maar ook tot een vergroting van het risico dat een beroep op deze reserve gedaan moet worden. Een verhoging van het minimum is daarom aangewezen. In de nieuwe Verordening financieel beheer 2004 is dit minimum op 15% vastgesteld (zie artikel 3.1, tweede lid van deze verordening).

Overigens is de reserve momenteel beduidend hoger. Het minimum (15%) bedraagt € 35,4 (?) miljoen terwijl het saldo per ultimo 2003 ruim € 41,7 miljoen bedroeg.

3. Eigen kapitaal wegens deelnemingen

Het eigen kapitaal wegens deelnemingen is op grond van artikel 7 van de oude Verordening financieel beheer 2003 onderdeel van de algemene reserve. In artikel 3.1, eerste lid van de nieuwe verordening is het eigen kapitaal als onderdeel van de algemene reserve benoemd.

4. Fonds investeringen Noord-Holland (FINH)

Tot nu toe is deze reserve geschaard onder de algemene reserves, maar onder de werking van het Bbv zal dit een bestemmingsreserve genoemd moeten worden. PS hebben immers aan deze reserve de bestemming gegeven van (fysieke) investeringsuitgaven, ten behoeve van projecten die opgenomen zijn in integrale beleidsplannen of die passen in beleid dat in ontwikkeling is.

Het FINH bestaat uit twee delen:

- Het FINH-compartiment met daarin de oorspronkelijke FINH-middelen, bestemd voor de wat kleinere investeringsprojecten. Onderverdeeld in de bij motie 55-33 geormerkte gelden en de vrije ruimte;
- het UNA-compartiment, bestemd voor grote substantiële investeringsprojecten.

Het FINH-compartiment

Op kasbasis bevat het FINH-compartiment ultimo 2003 circa € 92 miljoen. Op verplichtingenbasis is de vrije ruimte binnen het FINH-compartiment inmiddels nagenoeg uitgeput. Van de geormerkte middelen van motie 55-33 zijn er voor een bedrag van € 8,5 miljoen nog geen voorstellen aan uw staten voorgelegd.

In het collegeprogramma staat dat wij zullen onderzoeken of het FINH een structureel karakter kan krijgen. Dit zullen wij betrekken bij de komende begrotingsbehandeling.

Het UNA-compartiment

Het collegeprogramma zegt hierover: "De UNA middelen blijven gereserveerd voor grote investeringsprojecten en worden niet toegevoegd aan de begrotingsruimte."

Het UNA-compartiment bevat ultimo 2003 € 358 miljoen op kasbasis. Hiervan is € 204 miljoen verplicht. Daarnaast is een aantal projecten door PS als prioritair UNA-project aangemerkt. Per 31 december 2003 resteert nog € 45 miljoen aan vrij besteedbare cq nog niet door PS geormerkte middelen.

Op zich genomen is het niet noodzakelijk om deze gelden in een aparte reserve onder te brengen teneinde te bewerkstelligen dat ze voor grote investeringsprojecten blijven gereserveerd. Het toevoegen van deze gelden aan de algemene reserve houdt immers niet in dat zij ook deel gaan uitmaken van de begrotingsruimte. Dit hebben wij duidelijk gemaakt in artikel 3.1 van de nieuwe Verordening financieel beheer 2004 (“De algemene reserve bestaat uit de saldireserve, de reserve eigen kapitaal, de reserve grondbeleid, de reserve uitgestelde intenties en het UNA-compartiment.”).

U krijgt jaarlijks een nota voorgelegd waarin verslag wordt gedaan van de voortgang van reeds bestaande UNA projecten. Voorstellen voor nieuwe projecten worden bij die gelegenheid, of separaat, aan u ter instemming voorgelegd.

Voorstel:

- *Bij de komende begrotingsbehandeling gaan wij in op de mogelijkheden om het FINH-compartiment een structureel karakter te geven. Het bestaande UNA compartiment wordt op grond van de nieuwe Verordening financieel beheer 2004 als apart compartiment ondergebracht in de algemene reserve.*

5. Egalisatiereserve algemene dekkingsmiddelen

In het college programma staat het volgende vermeld: “de koppeling tussen de Egalisatiereserve en de feitelijke ontvangsten van opcenten vervalt in 2004. De Egalisatiereserve wordt in 2007 afgeschaft. Tot die tijd zal die reserve uitsluitend gebruikt worden om incidentele tegenvallers op te vangen.”

Onder de werking van het Bbv zal dit een algemene reserve zijn. Het Bbv maakt het niet mogelijk een aparte reserve aan te houden voor het opvangen in incidentele tegenvallers. Handhaving als aparte reserve achten wij ook (bij nader inzien) niet noodzakelijk. Op korte termijn geconfronteerd zullen wij worden met kosten die samenhangen met de lopende reorganisatie van de ambtelijke organisatie.

Voorstel

Wij stellen voor de Egalisatiereserve algemene dekkingsmiddelen met terugwerkende kracht per 1 januari 2004 op te heffen en het saldo van de egalisatiereserve per ultimo 2003 (€ 6.942680,-), te storten in een voorziening voor de kosten die met de reorganisatie verband houden.

6. Reserve voor BTW-aftrekken

Dit is een algemene reserve die dient om zicht te kunnen houden op de gevolgen van de invoering van het BTW-compensatiefonds. De naam van de reserve suggereert dat ten laste van deze reserve BTW-aftrekken plaatsvinden, maar feitelijk gaat het om een verlaging van de uitkering uit het provinciefonds die ten laste van deze reserve gecompenseerd wordt. De reserve is gevormd doordat in 2003 de budgetten aan de uitgavenkant van de begroting geschoond zijn van BTW. Deze reserve wordt gebruikt om in de eerste jaren dekking te geven voor de korting uit het provinciefonds voor zover deze niet wegvalt tegen de structurele

schoning van de budgetten van BTW. Het saldo van deze reserve per ultimo 2003 is afgerond € 16,8 miljoen.

Voorstel

Wij stellen voor deze reserve voorsnog tot de evaluatie van het BTW-compensatiefonds in 2007 te handhaven.

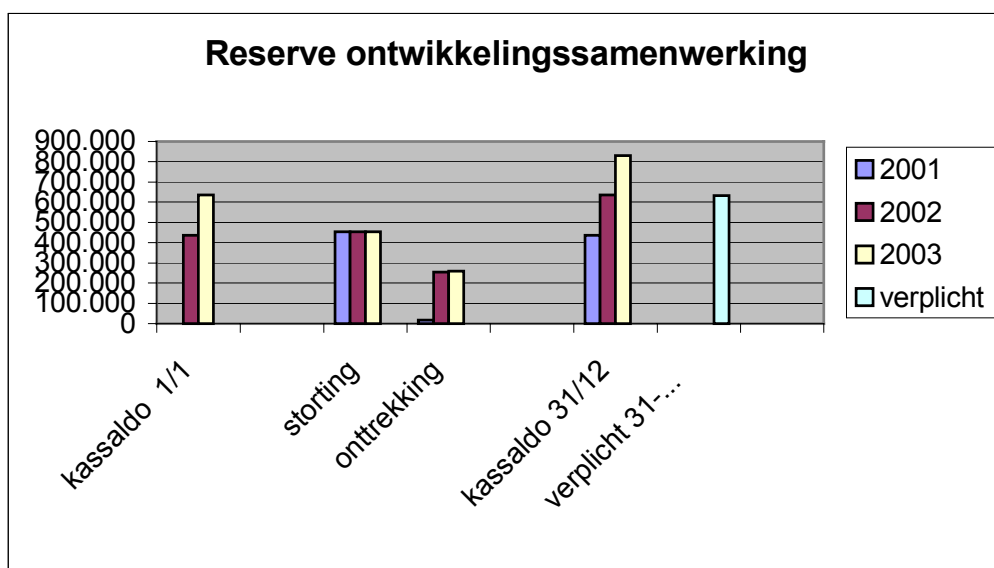
7. Reserve ontwikkelingssamenwerking

Bij besluit van 6 november 2000 nr. 67 hebben PS besloten een reserve ontwikkelingssamenwerking in te stellen, gekoppeld aan een deelverordening. Uiteraard is deze reserve niet aan de orde geweest in de doorlichting van september 2000.

Doelstelling van de reserve is

- door het beschikbaar stellen van provinciale gelden, al dan niet gecombineerd met het beschikbaar stellen van deskundigheid, een bijdrage te leveren aan de verbetering van de primaire levensbehoeften van burgers in arme landen of regio's in de wereld;
- door het financieren of medefinancieren van projecten een daadwerkelijke bijdrage te leveren aan de structurele verbetering van essentiële levensomstandigheden van bevolkingsgroepen in die arme landen of regio's.

Verloop van de reserve:



De projecten die ten laste van het fonds worden gesubsidieerd hebben een looptijd van meerdere jaren. Op basis van artikel 4.6 van de nieuwe Verordening financieel beheer 2004 kunnen deze langlopende verplichtingen niet worden afgewikkeld via de balanspost crediteuren. Handhaving van deze reserve is derhalve noodzakelijk. In de Kaderbrief 2005 hebben wij u voorgesteld de jaarlijkse storting te korten met € 200.000.

Voorstel:

- *Wij stellen voor de Reserve ontwikkelingssamenwerking te handhaven.*

- *Op grond van de bepaling van het collegeprogramma dat het aan het einde van het begrotingsjaar niet bestede deel van de jaarlijkse storting terugvloeit naar de algemene middelen, stellen wij u voor het per 31 december 2003 niet verplichte bedrag van € 196.000 vrij te laten vallen ten gunste van de algemene reserve.*

8. Fonds voor utilitaire fietspaden en kleine infrastructuurprojecten

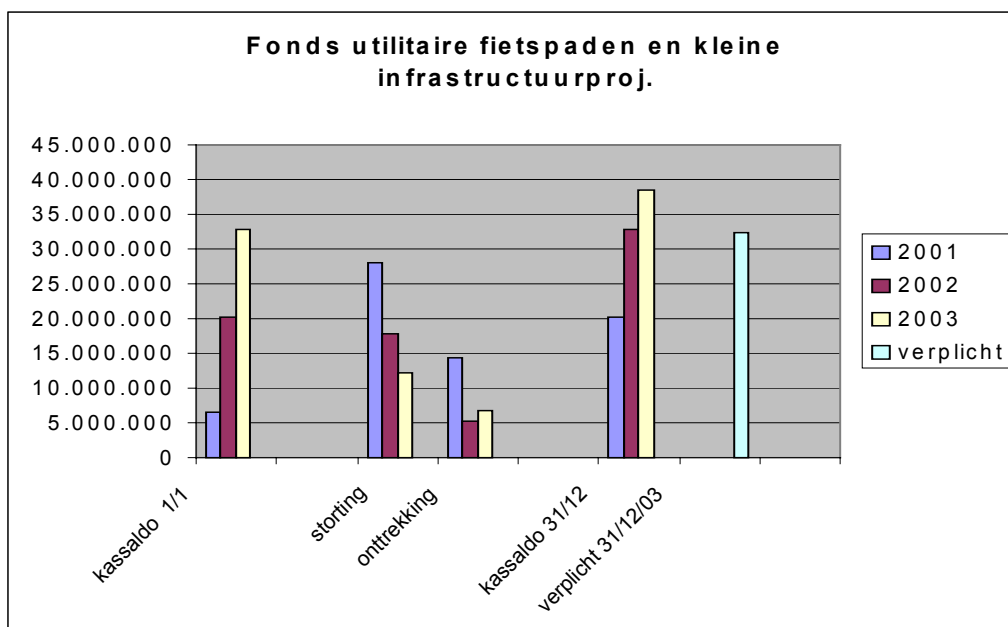
Dit fonds is ingesteld naar aanleiding van de doorlichting van september 2000. De doelstelling van het fonds luidt: reserve voor de subsidiering van utilitaire fietspaden en kleine infrastructuurprojecten van gemeenten en waterschappen. De reden voor de instelling van deze reserve was destijds gelegen in het feit dat voor de Gebundelde Doel Uitkering die nog niet besteed was een plaats op de balans moest worden ingeruimd. Voorts bevat het fonds rijksmiddelen op grond van het Interim Besluit Duurzaam Veilig.

Deze rijksmiddelen (in 2003 betrof dit € 8,6 miljoen) moeten op grond van het Bbv in een voorziening ondergebracht worden. Het gaat immers om van derden verkregen gelden die specifiek besteed moeten worden. Aan deze voorziening zal jaarlijks een bedrag toegevoegd moeten worden om de voorziening op peil te houden overeenkomstig artikel 3.4 van de Verordening financieel beheer.

De reservering voor extra investeringen fietsinfrastructuur in de periode 2000 tot en met 2003 (zie motie 55-36A) is ook in het fonds ondergebracht.

De uitgaven van het fonds worden gedaan op basis van de Deelverordening kleine infrastructuurprojecten Noord-Holland 2003. De toegekende subsidies hebben betrekking op meerjarige projecten. De aangegane verplichtingen zullen dus via deze bestemmingsreserve moeten worden afgewikkeld.

Verloop van het fonds:



Voorstel

Wij stellen voor het fonds te handhaven als bestemmingsreserve voor de uitvoering van de deelverordening kleine infrastructuurprojecten. De rijksbijdragen zullen worden opgenomen in een voorziening.

9. Provinciaal mobiliteitsfonds

Doelstelling van het Provinciaal Mobiliteitsfonds (PMF) is thans:

- a. Egalisatie voor nog niet-bestede middelen, die per jaar geormerkt zijn, voor de aanleg en onderhoud van land- en waterwegen;
- b. Reservering van middelen voor openbaar en vraagafhankelijk vervoer.

Deze reserve is ingesteld naar aanleiding van de doorlichting reserves en voorzieningen van september 2000. Daarbij werd het bestaande Provinciaal Infrastructuur fonds (PIF) omgevormd tot het Provinciaal Mobiliteitsfonds (PMF). De werking van het fonds is in de loop der jaren uitgebreid ten opzichte van de oorspronkelijke doelstelling, die alleen betrekking had op provinciale infrastructuur. Het fonds wordt sinds september 2000 ook gebruikt voor de investeringen die niet direct betrekking hebben op provinciale infrastructuur, zoals bijvoorbeeld de aanleg van de Zuidtangent, Exploitatie Openbaar Vervoer en bijdragen aan gemeenten voor de aanleg van busbanen.

Met de instelling van het PMF werd één integraal fonds voor de exploitatie van het openbaar- en vraagafhankelijk vervoer en voor de financiering van de kosten voor de aanleg en verbetering van infrastructuur beoogd. Dit zou PS, respectievelijk GS de mogelijkheid geven om te schuiven met eigen middelen tussen exploitatie, aanleg en verbetering van infrastructuur.

Een gedeelte van het fonds bestaat uit rijksdoeluitkeringen voor het openbaar vervoer c.a.. Ingevolge het Bbv zijn dit geen reserves, maar voorzieningen. Aan deze voorzieningen zal jaarlijks een bedrag toegevoegd moeten worden om de voorziening op peil te houden overeenkomstig artikel 3.4 van de Verordening financieel beheer.

Ook voor de nog niet bestede rijks gelden in het kader van “samen werken aan bereikbaarheid” en het bereikbaarheidspakket Noordvleugel dient een voorziening in het leven geroepen te worden.

In het fonds zit een buffer voor niet bestede middelen voor gewoon onderhoud van wegen en vaarwegen (ultimo 2003 € 6,7 miljoen) en een buffer voor de dekking van toekomstige kapitaallasten (ultimo 2003 € 13,4 miljoen).

De Rekeningencommissie maakt al jaren opmerkingen over de onderuitputting van het jaarlijkse budget voor kapitaallasten van infrastructurele werken. Tevens is in het Collegeprogramma opgenomen dat de aan het einde van het dienstjaar niet tot besteding gekomen middelen voor gewoon onderhoud van wegen en vaarwegen moeten terugvloeien naar de algemene middelen (zie punt 9 van de uitgangspunten bij het financieel kader van het collegeprogramma). De niet tot besteding gekomen middelen voor normaal onderhoud kunnen dus niet meer aan het eind van het dienstjaar in het PMF worden gestort en in het jaar daarop worden onttrokken.

Gelet op de opmerkingen van de Rekeningencommissie stellen wij voor ook de egalisatiewerking met betrekking tot de aanleg van infrastructurele werken te beëindigen. De aanleg en het onderhoud van wegen moet echter wel werkbaar blijven, mede gelet op de in het Collegeprogramma opgenomen extra inspanningen op dit gebied, zoals verwoord in het geactualiseerde Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur (PMI) 2004-2008.

Wij hebben daarbij het volgende voor ogen:

- Dekking van kapitaallasten voor de aanleg van infrastructuur

Voor zover in het kader van het PMI kapitaalkredieten voor nieuwe wegeninvesteringen aan PS worden voorgelegd, waarvoor het voor kapitaallasten beschikbare structurele budget (thans € 31,5 miljoen) ontoereikend is, worden de extra benodigde kapitaallasten in het kader

van de begroting (of Voorjaarsnota) voortaan integraal afgewogen tegen andere provinciale prioriteiten. Zonodig zullen wij daarbij voorstellen doen tot het heffen van extra opcenten op de motorrijtuigenbelasting.

Onderbesteding van kapitaalslasten, die ontstaan zijn door onvoorzien uitstel van de realisatie wordt verantwoord in periodieke rapportages. Deze middelen vallen vrij ten gunste van de algemene middelen. Bij het eerstvolgende PMI wordt een nieuw kasritme voorgelegd, waarbij de verschuiving van de investeringen zichtbaar worden. Indien deze verschuivingen tot incidentele toekomstige tekorten op de kapitaalslasten leiden, zijn deze onvermijdelijk en wordt de meerjarenbegroting voor kapitaalslasten aangepast.

Bij de Jaarrekening blijkende onderbestedingen van kapitaalslasten vallen incidenteel vrij ten gunste van de algemene middelen en kunnen via integrale heroverweging incidenteel aangewend worden voor andere provinciale prioriteiten.

- Groot onderhoud van (vaar)wegen

Voor het groot onderhoud denken wij aan een soortgelijk systeem als het PMI. Dat wil zeggen dat er een (voortschrijdend) groot onderhoudsprogramma (PMO) wordt opgesteld op basis waarvan aan PS kredieten worden gevraagd. Het groot onderhoud wordt afgeschreven al naar gelang de levensduur. In de begroting wordt de bestaande post voor onderhoud dan aangewend voor de kapitaallasten die voortvloeien uit de verleende kredieten. Zijn er extra middelen boven de structureel beschikbare middelen nodig, dan worden die afgewogen bij de begroting (of Voorjaarsnota). Voor onderuitputting geldt hetzelfde als hiervoor ten aanzien van het PMI is opgemerkt.

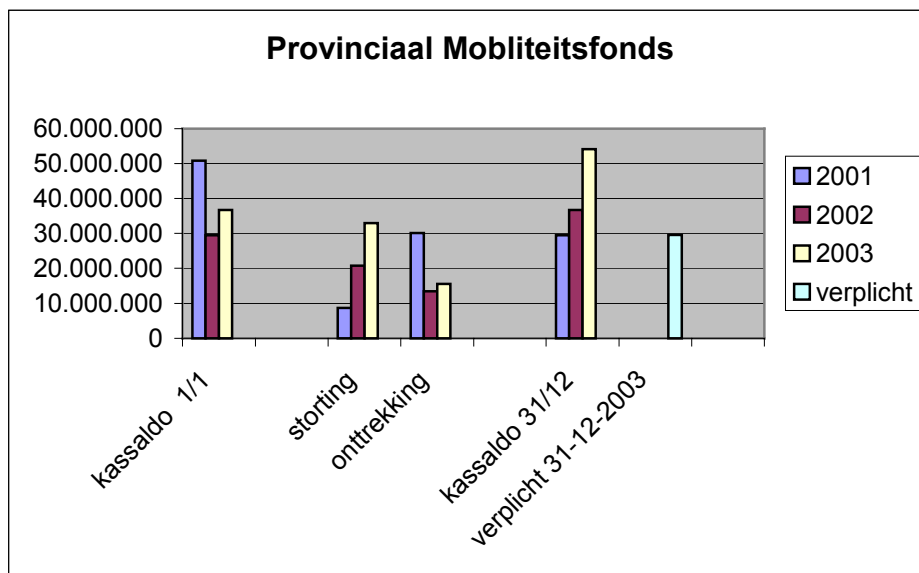
Wij merken op dat er thans door Hordijk & Hordijk advies wordt uitgebracht over de onderhoudsproblematiek. Op basis daarvan zullen wij een nader voorstel aan u voorleggen.

- Klein/dagelijks onderhoud

Klein/dagelijks onderhoud loopt via de begroting. Aan het eind van het dienstjaar niet tot besteding gekomen middelen vallen conform het Collegeprogramma bij de jaarrekening vrij.

In het fonds zijn ook de gelden ondergebracht voor de afwikkeling van een aantal openbaar vervoer projecten waarvoor PS gelden gevoteerd hebben. De status van deze projecten in het kader van het Bbv is niet geheel duidelijk. Het zijn echter projecten die in aanmerking zouden komen voor een bestemmingsreserve, zij het dat een hiertoe strekkend besluit van PS nog ontbreekt.

Verloop van het fonds:



Wij willen daarom voorstellen voor deze projecten een aparte bestemmingsreserve openbaar vervoer in het leven te roepen.

Het gaat hier om onder meer de volgende projecten:

- de Zuidtangent
- het lightrailprojecten Amsterdam-Haarlem-Zandvoort
- ontwikkeling van streekvervoer in Haarlem-IJmond en Gooi en Vechtstreek
- busbaan langs de Helderseweg in Alkmaar

Voorstel

Wij stellen u voor:

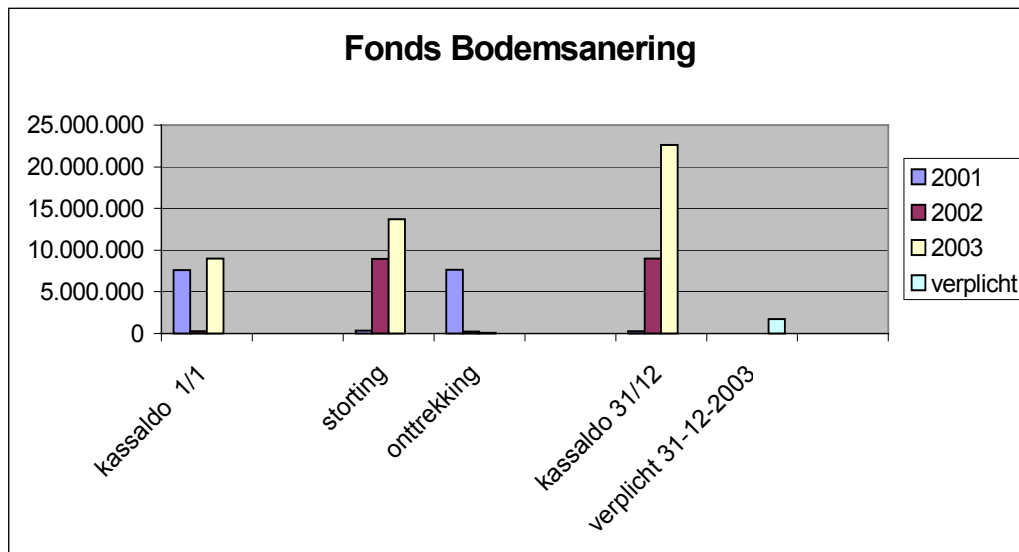
- *het Provinciaal mobiliteitsfonds per 1 januari 2005 op te heffen en de rijksdoeluitkeringen in een voorziening te storten.*
- *per 1 januari 2005 een bestemmingsreserve voor openbaar vervoerprojecten in het leven roepen;*
- *voor zover de buffer voor onderhoud per 31 december 2004 niet besteed is deze middelen vrij te laten vallen ten gunste van de algemene reserve. Voor de aanwending van de buffer voor toekomstige kapitaallasten doen wij u bij het geactualiseerde PMI 2004-2007 voorstellen.*

10. Fonds bodemsanering

In dit fonds zijn alle van derden ontvangen bedragen in verband met bodemsanering ondergebracht. Gedeeltelijk betreft dit rijksbijdragen, maar er zijn ook afkoopsommen in het fonds opgenomen die privaatrechtelijk grondslagen hebben. Ingevolge het Bbv is dit geen reserve, maar een voorziening.

Voor een gedeelte van de afkoopsommen bestaan verplichtingen inzake het op peil houden van de voorziening. Deze verplichtingen zijn heel divers: soms is er een percentage voorgeschreven, soms niet, en de voorgeschreven percentages wisselen per afkoopsom. In het verleden is binnen het fonds ook rente bijgeschreven indien dit niet verplicht was. Gezien het grote aantal verplichtingen dat ten laste van deze voorziening gebracht moet worden en de grote mate van onzekerheid die uit de aard van het risico bestaat met betrekking tot de noodzakelijke omvang van de voorziening achten wij het verantwoord deze rentecomponent in zijn geheel in de voorziening op te nemen. In artikel 3.4, tweede lid van de Verordening financieel beheer is een hiertoe strekkende bepaling opgenomen.

Het autonome geld dat voor de bodemsanering wordt ingezet (de provinciale 2,5%-bijdrage) wordt bij begrotingspost geraamd. Het fonds kan dus worden opgeheven. De in het fonds aanwezige historische rentebaten (€ 707.300,-) kunnen vrijvallen ten gunste van de algemene



reserve.

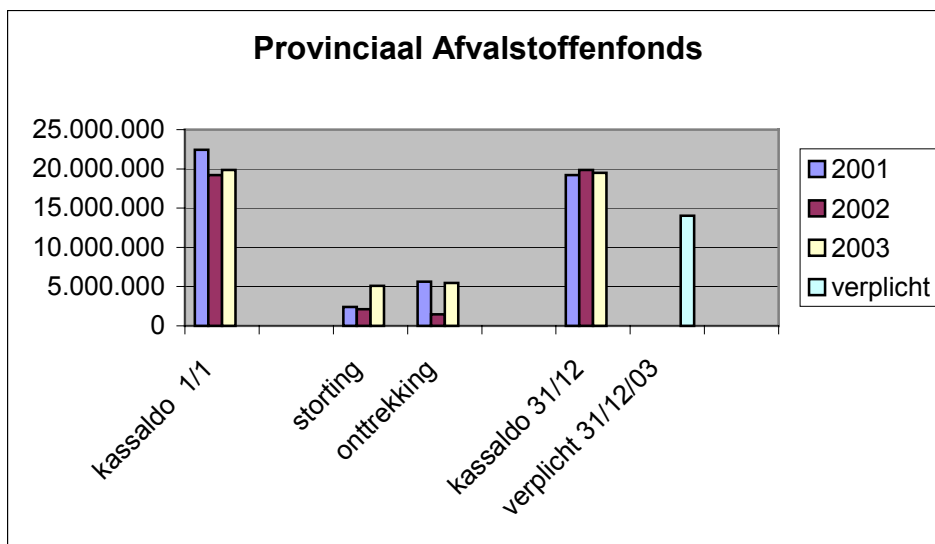
Voorstel:

- *de van derden ontvangen middelen op te nemen in een voorziening;*
- *het fonds op te heffen;*
- *de historische rentebaten ad € 707.300,- vrij te laten vallen ten gunste van de algemene reserve.*

11. Provinciaal afvalstoffenfonds

Het provinciaal afvalstoffenfonds is in 1993 ingesteld bij gelegenheid van de verzelfstandiging van de provinciale stortplaatsen waarbij de NV Afvalzorg werd opgericht. Uit het fonds worden investeringsbijdragen verleend aan projecten op het gebied van energie, afvalstoffen, waterbodemsanering e.d. Er bestaat hiervoor geen (deel)subsidieverordening. Het fonds wordt gevoed door een extra dividend van NV Afvalzorg, voor zover de winst niet wordt bestemd voor investeringen van de NV respectievelijk de algemene dividenduitkering aan de provincie. Op grond van de huidige statuten van de N.V. Afvalzorg moet de extra dividenduitkering aan de provincie gestort worden in een milieufonds. Het normale dividend valt in de algemene middelen. Dit kan zo opgevat worden dat deze extra dividenduitkering gezien moet worden als “van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden” en daarom in een voorziening ondergebracht. De consequentie hiervan, namelijk dat deze extra dividenduitkering gezien moet worden als vreemd vermogen, voert ons te ver. Wij hebben daarom stappen ondernomen om de statuten op dit punt aan te passen, zodat de dividenduitkering in zijn geheel ongeclausuleerd plaatsvindt.

Daarmee komt de rechtsbasis onder dit fonds te vervallen en is er geen reden meer om een bestemmingsreserve aan te houden. Het fonds kan worden opgeheven en het restant van het fonds kan in de algemene reserve worden opgenomen. De oude verplichtingen kunnen via de bestemmingsreserve Afwikkeling opgeheven fondsen worden afgewikkeld.



Voorstel

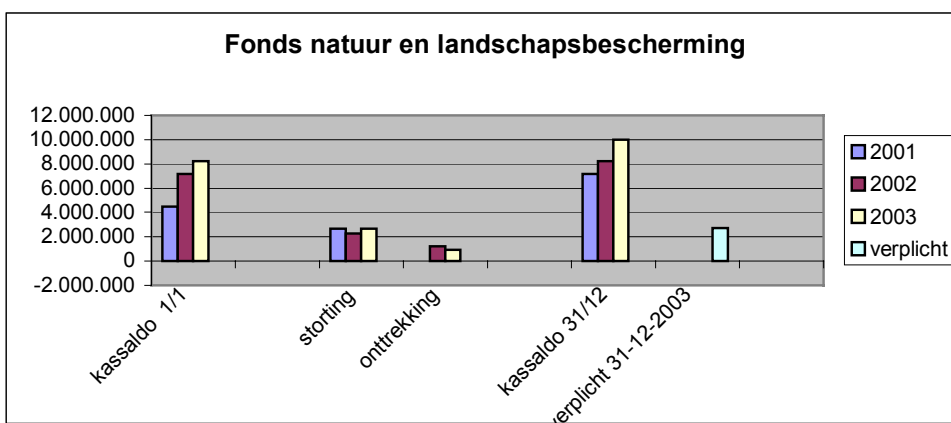
Wij stellen voor

- *het afvalstoffenfonds op te heffen;*
- *het niet verplichte deel ad € 3.492.200 in de algemene reserve op te nemen;*
- *de bestaande verplichtingen af te wikkelen via de nieuwe bestemmingsreserve Afwikkeling opgeheven fondsen.*

12. Fonds natuur- en landschapsbescherming ca.

Doelstelling van dit fonds is het verlenen van investeringsbijdragen aan met name particuliere natuurorganisaties voor de verwerving en inrichting van traditionele natuurgebieden, reservaatgebieden, natuurontwikkelingsgebieden en landschapselementen, alsmede het treffen van soortenbeschermingsmaatregelen. De bijdragen worden verleend op grond van de Deelverordening Fonds natuur- en landschapsverordening Noord-Holland.

Het fonds wordt gedeeltelijk gevoed door een rijksbijdrage (soortenbescherming). Deze dient in een voorziening opgenomen te worden. Voor wat betreft de gelden die geormerkt zijn voor grondaankopen en bedrijfsverplaatsingen dient een bestemmingsreserve in stand te blijven. Hiervoor geldt immers dat de uitgaven moeilijk te plannen zijn omdat het aanbod van grond en te verplaatsen bedrijven door externe factoren bepaald wordt. In de Kaderbrief 2005 stellen wij voor de jaarlijkse storting in het fonds te korten met € 1 miljoen.



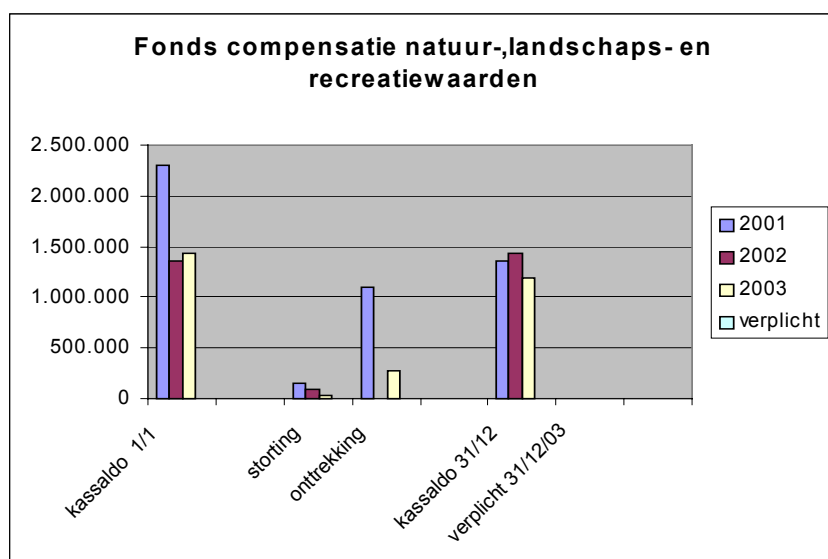
Voorstel

Wij stellen voor de rijksbijdrage in een voorziening te storten en het fonds te handhaven voor bijdragen in grondverwerving, bedrijfsverplaatsingen en inrichting van natuurgebieden.

13. Fonds compensatie natuur-, landschaps- en recreatiewaarden

Dit fonds wordt gevoed met bijdragen van derden als compensatie voor ingrepen in gebieden met natuurlijke, landschappelijke, recreatieve en cultuurhistorische waarden.

Na de afwikkeling van de verkoop van de Spiegel en Blijkpolder en het Wijde Blik bevat het fonds nog een bedrag ten behoeve van de verplichtingen van de provincie jegens de partners in het Convenant Mainport Schiphol en Groen. Deze verplichting houdt in dat in 2009 een financiële bijdrage van f 2,3 miljoen (€ 1,04 miljoen) door de provincie geleverd moet worden. Aangezien dit een verplichting is zal er een voorziening voor in het leven geroepen moeten worden van € 1,04 miljoen. Het restant van het fonds (€ 142.900,-) kan in de



algemene reserve worden opgenomen.

Verloop van het fonds:

Voorstel:

Wij stellen voor

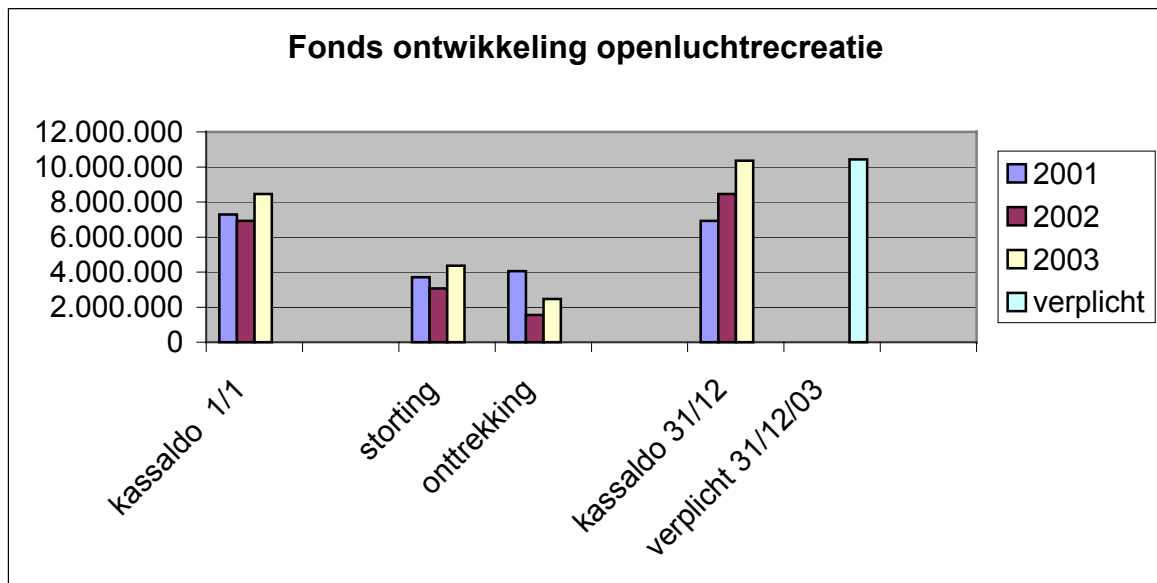
- een voorziening voor het Convenant Mainport Schiphol en Groen in het leven te roepen;
- het fonds op te heffen;
- het restant-saldo ad € 142.900,- in de algemene reserve op te nemen.

14. Fonds ontwikkeling openluchtrecreatie

Doelstelling van dit fonds is het verlenen van bijdragen aan derden ten behoeve van de uitvoering van de provinciale Beleidsnotitie Openluchtrecreatie (1995). De bijdragen worden verleend op basis van de Deelverordening Openluchtrecreatie 1998.

De projecten die uit dit fonds worden gesubsidieerd zijn langlopend van aard. Gelet op artikel 4.6 van de Verordening financieel beheer zal het fonds in stand moeten worden gehouden voor de afwikkeling van deze meerjarige verplichtingen.

In de Kaderbrief 2005 hebben wij u voorgesteld de jaarlijkse storting in het fonds te korten met € 250.000,-.



Voorstel:

Wij stellen u voor het fonds te handhaven.

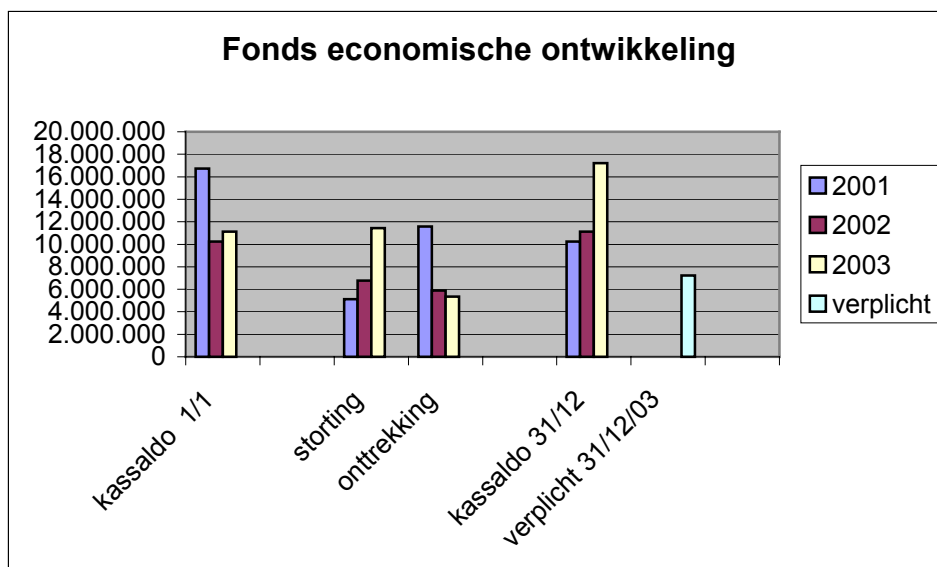
15. Fonds economische ontwikkeling

Via dit fonds lopen de geldstromen van Europese subsidies, de uitgaven voor het programma herstructurering bedrijventerreinen, de Economische Agenda 2004-2007 en de uitgaven voor kusttoerisme.

Voor wat betreft de Europese subsidies die via dit fonds lopen dient er een voorziening in het leven geroepen te worden; het gaat immers om gelden van derden. Aangezien het bij Europese projecten om langlopende projecten/verplichtingen gaat (en de Reserve Uitgestelde Intenties geen mogelijkheid biedt om de gelden hiervoor langer dan één jaar te reserveren) is een aparte bestemmingsreserve voor de provinciale cofinancieringsbijdragen aan Europese projecten noodzakelijk.

Voor wat betreft de ontwikkeling van bedrijventerreinen is sprake van langlopende verplichtingen en dus eveneens een aparte bestemmingsreserve noodzakelijk.

De uitgaven voor de Economische Agenda en kusttoerisme die ten laste van het fonds worden gebracht betreffen regulier beleid welke in een begrotingspost geraamd dienen te worden.



In de Kaderbrief 2005 hebben wij u voorgesteld de jaarlijkse storting in het fonds te korten met € 250.000,-.

Voorstel:

Wij stellen voor

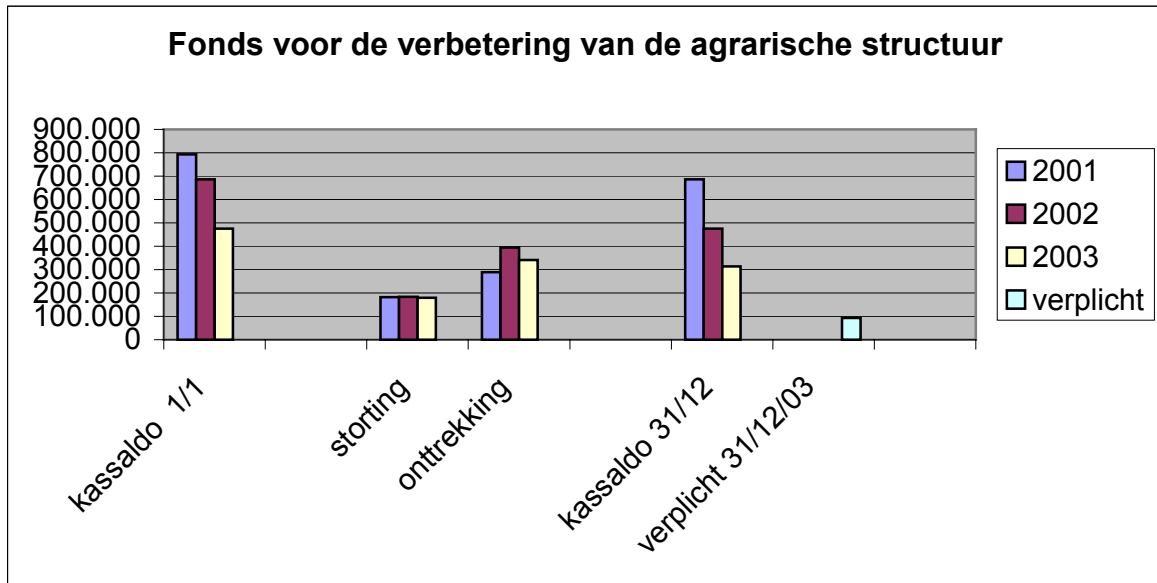
- *het fonds op te heffen en de gelden van de EU voor Europese projecten in een voorziening te storten;*
- *een bestemmingsreserve voor de cofinanciering van Europese projecten in te stellen;*
- *een bestemmingsreserve voor de herstructurering van bedrijventerreinen in te stellen;*
- *de reguliere middelen voor de Economische Agenda 2004-2007 en voor kusttoerisme met ingang van 2005 toe te voegen aan bestaande begrotingsposten Regionale economie (711) c.q. toerisme (714).*

16. Fonds verbetering agrarische structuur

De middelen van dit fonds worden ingezet ter ondersteuning van projecten die door STIVAS Noord-Holland op basis van een werkplan worden voorgedragen. Dit werkplan wordt door ons goedgekeurd.

Ten laste van dit fonds wordt uitsluitend regulier beleid gevoerd, en derhalve kan dit fonds worden opgeheven en vervangen door een begrotingspost voor verbetering van de agrarische structuur. De lopende verplichtingen kunnen worden afgewikkeld via de nieuwe bestemmingsreserve afwikkeling opgeheven fondsen. Het restant van de autonome gelden in het fonds (€ 219.600,-) kan in de algemene reserve opgenomen worden.

Verloop van het fonds:



Voorstel:

Wij stellen voor

- *het fonds op te heffen;*
- *met ingang van 2005 een begrotingspost verbetering agrarische structuur te ramen;*
- *de lopende verplichtingen af te wikkelen via de nieuwe bestemmingsreserve afwikkeling opgeheven fondsen;*
- *het restant-saldo van het fonds ad € 219.600,- te storten in de algemene reserve.*

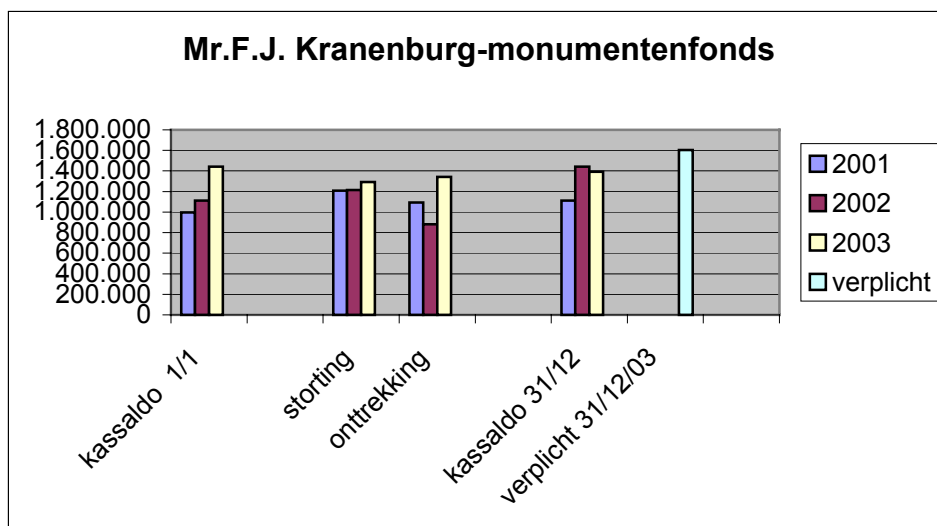
17. Kranenburgfonds

Ten laste van dit fonds worden op basis van de Deelverordening restauratie en onderhoud monumenten Noord-Holland 2001 subsidies verstrekt voor onderhoud en restauratie van provinciale monumenten en op basis van de Deelverordening molens Noord-Holland maal- en draaipremies voor molens.

Met name ten aanzien van restauraties worden langlopende verplichtingen aangegaan hetgeen noodzaakt tot handhaving van dit fonds.

In de Kaderbrief 2005 hebben wij u voorgesteld de jaarlijkse storting in het fonds te korten met € 100.000,-.

Verloop van het fonds:



Voorstel

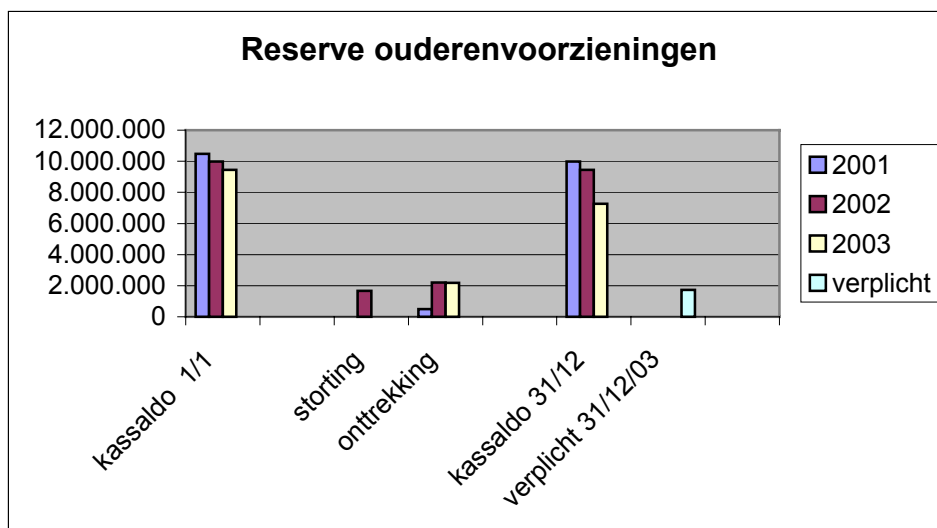
Wij stellen voor het fonds te handhaven.

18. Reserve ouderenvoorzieningen

Dit fonds vindt zijn oorsprong in de doeluitkering op grond van de Wet op de bejaardenoord. Deze taak ligt niet langer bij de provincie. Het saldo van het fonds bestaat uit opgebouwde rentebaten die als autonome middelen zijn aangemerkt. Ten laste van het fonds komen subsidies ten behoeve van wijksteunpunten op basis van de subsidieverordening wijksteunpunten, stimulering mantelzorg op basis van de deelverordening stimulering en ondersteuning mantelzorg Noord-Holland en het projectplan Wonen Plus.

Het fonds kan worden opgeheven. Er is nog een bedrag van € 2.230.800 verplicht ten behoeve van de wijksteunpunten. Daarnaast zijn in de begroting 2004 gelden gereserveerd voor mantelzorg (€ 453.500), herstructurering ouderenvoorzieningen (€ 433.900), het Projectplan Wonen Plus (€ 431.100) en voorbeeld project Wonen Plus (€ 181.500) welke gedekt zijn uit deze reserve. Bij Voorjaarsbericht 2003 is besloten € 863.000 in de begroting 2005 op te nemen voor Wonen Plus. Wij stellen voor het restantsaldo ad € 2.667.400 in de algemene reserve op te nemen. De afwikkeling van de lopende verplichtingen met betrekking tot wijksteunpunten en mantelzorg kan plaatsvinden via de in te stellen Reserve afwikkeling opgeheven fondsen.

Verloop van het fonds:



Voorstel

Wij stellen voor:

- *het fonds per 1 januari 2005 op te heffen;*
- *het restantsaldo ad € 2.667.400,- in de algemene reserve onder te brengen;*
- *de lopende verplichtingen af te wikkelen via de in te stellen reserve afwikkeling opgeheven fondsen.*

19. Fonds stedelijke vernieuwing

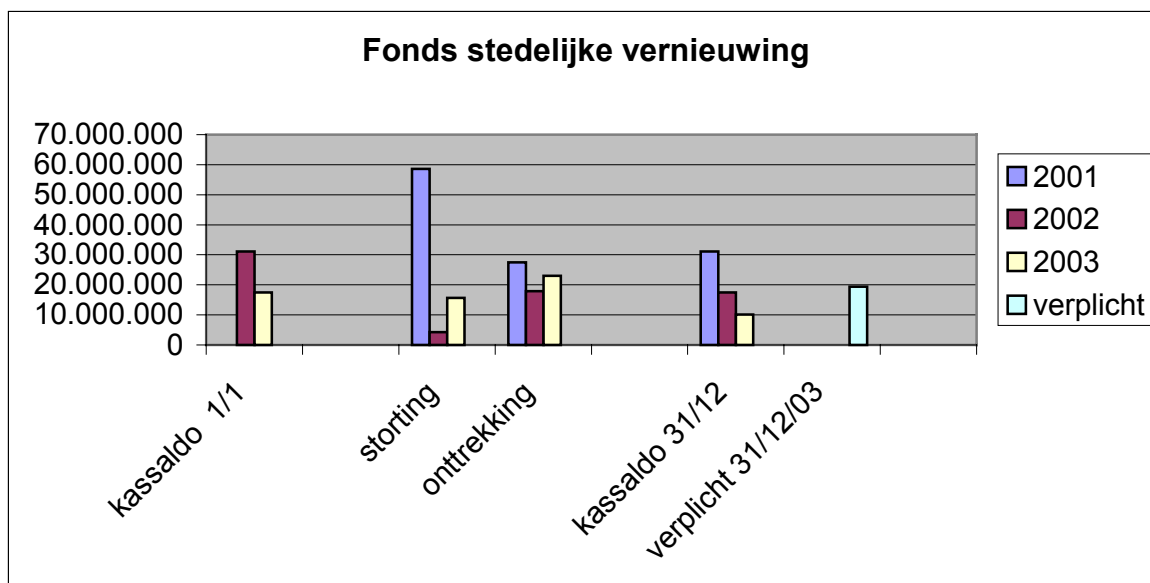
Doel van het fonds is het stimuleren van de stedelijke vernieuwing in steden en dorpen in de provincie door o.a. het beschikbaar stellen van financiële middelen. Bijdragen worden verleend op basis van de Verordening stedelijke vernieuwing Noord-Holland 2000.

Voor wat betreft de van het Rijk ontvangen ISV-gelden dient een voorziening in het leven geroepen te worden. Hetzelfde geldt voor de in het fonds opgenomen bijdrage van de provincie Utrecht voor Wijdmeren. Aan deze voorziening zal jaarlijks een bedrag toegevoegd moeten worden om de voorziening op peil te houden overeenkomstig artikel 3.4, eerste lid van de Verordening financieel beheer.

Uit het fonds worden bijdragen verleend aan meerjarige projecten. Om die reden stellen wij voor het fonds te handhaven.

In de Kaderbrief 2005 hebben wij u voorgesteld de jaarlijkse storting in het fonds met € 500.000 te korten

Verloop van het fonds:



Voorstel

Wij stellen u voor het fonds te handhaven en de van derden ontvangen middelen in een voorziening te storten.

20. Voorziening stadsverwarming Purmerend

Ook onder de werking van het Bbv is dit een voorziening.

21. Voorziening verlofsparen en arbeidsmarkttoelagen

Deze voorziening is gevormd voor verplichtingen en zal ook onder het Bbv een voorziening blijven.

22. Voorziening UNA contractbeheer

Deze voorziening zal worden opgeheven nu de afkoop van de na verkoop van de NV UNA resterende zogenaamde bakstenen is geregeld.

Wij stellen voor het vrijvallende bedrag van circa € 107 miljoen toe te voegen aan het UNA-compartiment van de algemene reserve.

Nieuw overzicht reserves en voorzieningen

Het voorgaande resulteert in het volgende beeld:

Reserves

Algemene reserves

saldireserve,
reserve eigen kapitaal,

reserve grondbeleid,
reserve uitgestelde intenties
UNA-compartiment.

Bestemmingsreserves

Fonds Investerings Noord-Holland
Reserve BTW-afdrachten
Reserve ontwikkelingssamenwerking
Reserve kleine infrastructuurprojecten
Reserve OV-projecten
Reserve grondverwerving en inrichting natuurgebieden
Reserve ontwikkeling openluchtrecreatie
Reserve cofinanciering Europese projecten
Reserve herstructurering bedrijfsterreinen
Reserve monumenten (Kranenburgfonds)
Reserve afwikkeling opheffing fondsen

Voorzieningen:

Voorziening kosten reorganisatie
Voorziening gebundelde doeluitkering/IBDV
Voorziening rijksbijdrage openbaar vervoer ca
Voorziening rijksbijdrage soortenbescherming
Voorziening bodemsanering
Voorziening Convenant Mainport en Groen
Voorziening Europese projecten
Voorziening stedelijke vernieuwing
Voorziening stadsverwarming Purmerend
Voorziening verlofsparen en arbeidsmarkttoelagen

Titel: Vd 48: Nota reserves en voorzieningen 2004
Datum: 11-05-2004
Nummer: 48